

2021. I. félév

# EUSRAT

## Műhelytanulmányok



2021. I. félév

# EUSTRAT

## Műhelytanulmányok



**LUDOVIKA**  
EGYETEMI KIADÓ

# Impresszum

**A Nemzeti Közszerológati Egyetem  
Eötvös József Kutatóközpont  
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

## **Szerkesztőbizottság**

Bagi Nikolettá Dóra  
Pató Viktória Lilla  
Schmidt Laura  
Tóth Bettina

## **Lektor**

Navracsics Tibor

**A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.**

**A szerkesztőség e-mail-címe:** [schmidt.laura@uni-nke.hu](mailto:schmidt.laura@uni-nke.hu)

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszerológati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: [kiadvanyok@uni-nke.hu](mailto:kiadvanyok@uni-nke.hu)

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerkesztők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

ISBN 978-963-531-786-8 (elektronikus PDF)

ISBN 978-963-531-787-5 (ePub)

# Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
EUSTRAT Műhelytanulmányok 2021. I. félév	10
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Unió 2020-ban VIII. – A jogállamiság-politika előretörése	11
<i>Tárnok Balázs</i> Az Európai Bizottság lesöpörte az asztalról a Minority SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezést	16
<i>Gát Ákos Bence</i> Az EU Alapjogi Chartája – a kiforgatott instrumentum?	24
<i>Gát Ákos Bence</i> Jogellenes próbálkozás Magyarország és Lengyelország megbüntetésére	27
<i>Tárnok Balázs</i> Vajúdtak a hegyek és egeret szültek – az uniós lobbí átláthatóvá tételének újabb felvonása	30
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Bíróság szerepvállalása az uniós jogállamiság-politikában	38
<i>Bence Ákos Gát</i> Charter of Fundamental Rights of the European Union: A Reinterpreted Instrument?	41
<i>Pató Viktória Lilla</i> Az Európai Unió 2020-ban X. – Digitális szakpolitikai összefoglaló	44
<i>Pató Viktória Lilla</i> Nyilvános és ingyenes digitális hálózatok, Magyarország pályázati teljesítménye a WiFi4EU projektben	49
<i>Pató Viktória Lilla</i> Integráció az innováció útján, megalakult az Európai Innovációs Tanács	53
<i>Pató Viktória Lilla</i> „Ez egy boldog nap” – 2021 Digitális Közgyűlés Lisszabonban	60
<i>Pató Viktória Lilla</i> Magyarország igazságügyi rendszerének digitális fejlettsége: tanulságok a 2021-es uniós igazságügyi eredménytábla mutatóiból	64
<i>Áron James Miszlivetz</i> Cybersecurity in the European Union: Possibilities and Perspectives	68
<i>Viktória Lilla Pató</i> How EU Council Pandemic-Trio-Presidency Fosters Artificial Intelligence	73

<i>Bagi Nikoletta Dóra</i>	
Tagállami mozgástér az Európai Szemeszter tükrében – avagy csorbítja-e az Európai Szemeszter a tagállamok önálló gazdaságpolitikáját	78
<i>Tárnok Balázs – Nagy Dénes András</i>	
Folytatódik? A nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés jövője	83
<i>Varga Csilla</i>	
Kettős állampolgárság – az élet hol ad, hol elvesz	89
<i>Tárnok Balázs</i>	
Véget ért a nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés aláírásgyűjtése – mi következik most?	92
<i>Tárnok Balázs</i>	
Újabb pofon a nemzeti kisebbségeknek és az európai értékekbe vetett hitnek az Európai Bizottságtól	100
<i>Balázs Tárnok</i>	
European Commission: Ukraine Must Respect the Rights of National Minorities	104
<i>Kalas Vivien</i>	
Új uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021–2030-as időszakra	109
<i>Kalas Vivien</i>	
Az Európai Unió céljai a digitális oktatás területén – változások és változatlanságok	113
<i>Bagi Nikoletta Dóra – Miszlivetz Áron James</i>	
Európai Egyetemek: transznacionális szövetségek és innováció	118
<i>Varga Csilla</i>	
EU–Ukrajna társulási megállapodás: a fejlődés csupán nézőpont kérdése	124
<i>Miszlivetz Áron James – Felde András Bence</i>	
Szerbia és az Európai Unió a táguló nyugat-balkáni térségben	127
<i>Bálint Pongrácz</i>	
Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations	140
<i>Petri Bernadett</i>	
Közös uniós független etikai testület víziója az Európai Parlamentben, avagy: „Épelméjű üdülővendégek nem lehet világfürdőhelyet bazírozni”	144
<i>Petri Bernadett</i>	
Vállalati etika járványhelyzetben – felelős vállalatirányítási előírások az uniós jogalkotásban	153
<i>Petri Bernadett</i>	
Képviselői mandátum és frakciótagság – mivel jár a Fidesz-delegáció távozása a néppárti képviselőcsoportból	160
<i>Nagy Dénes András</i>	
Visegrád 30: intézményesül a V4?	166



## Szerzők rövid szakmai életrajza

---

*Bagi Nikoletta Dóra* a Nemzeti Közszerológálati Egyetem nemzetközi igazgatási alapszakán szerzett oklevelet 2020-ban, jelenleg az NKE kormányzás és vezetés mesterszakán folytatja tanulmányait. Egyetemi tanulmányai alatt két alkalommal nyerte el a Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjat, illetve az Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíját. Érdeklődési körének fókuszában az Európai Unió jogrendszere, illetve Magyarország és az unióban betöltött szerepe áll.

Szakmai gyakorlatot folytatott az Országgyűlés Hivatalában, jelenleg az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetében gyakorol.

---

*Gát Ákos Bence* a párizsi Sciences Pón, a Strasbourgi Egyetemen, a Paris 1 Panthéon-Sorbonne Egyetemen és az ENA-n szerzett jogász-, politológus- és közigazgatási diplomákat, egy évig tanult ösztöndíjasként a barcelonai Pompeu Fabra Egyetemen. 2011-ben megalapította a Duel Amical – vitapolitika.hu nemzetközi internetes vitamagazint. 2014-től az Igazságügyi Minisztérium munkatársa és a Szegedi Tudományegyetem óraadója, kutatóként dolgozott a Századvég Alapítványnál, valamint jogi tanácsadóként az Európai Parlament elnöki kabinetében. 2018-ban lefordította Bertrand Mathieu francia alkotmányjogász professzor *A jog a demokrácia ellen?* című könyvét, 2019-ben saját könyve jelent meg *Küzdelem az európai szintéren – a Magyarországgal szembeni „jogállamiság”-kritika feltáratlan összefüggései* címmel.

Tudományos tevékenységét 2019-től a Nemzeti Közszerológálati Egyetemen folytatja doktoranduszként és az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet (Eustrat) kutatójaként.

Szakterületei közé tartoznak a francia–magyar kapcsolatok, az európai jog és az európai politika, fő kutatási témája az európai uniós jogállamiság-politika.

---

*Kalas Vivien* 2019-ben szerzett diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának politológia alapszakán. 2021-ben fejezte be tanulmányait az ELTE ÁJK politikatudomány mesterszakán.

2021 szeptemberétől az ELTE ÁJK Politikatudományi Doktori Iskolájának PhD-hallgatója.

2020 januárjától a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének (EUSTRAT) munkatársa. Főbb kutatási területei közé tartozik az Európai Tanács döntéshozatala, az európai uniós demokrácia, a jogállamisági kérdések, illetve az Európai Unió oktatáspolitikája.

*Miszlivetz Áron James* 2012 és 2015 között a leideni egyetem nemzetközi tanulmányok (BA) hallgatója, majd 2018-ban a bruges-i College of Europe nemzetközi kapcsolatok és diplomácia szakirány ösztöndíjas mesterhallgatója. Diplomamunkáját az EU antikorrupciós tevékenységéről írta az ukrán védelmi szektorban, amely során elnyerte a legjobb antikorrupciós témájú szakdolgozat díját. 2018-tól az Európai Unió Ügyekért Felelős Államtitkárság főosztályvezető-helyetteseként, jelenleg a kabinetben segíti a magyar EU-s szakpolitikák koordinációját. 2020 márciusától a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetének kutatója. 2021 márciusától az Európai Bizottság Szomszédságpolitika és Bővítés Főigazgatóságán kiküldött nemzeti szakértőként segíti a Bizottság munkáját.

Kutatási témái: EU-szomszédságpolitika, Keleti Partnerség, Nyugat-Balkán, EU biztonság- és védelempolitika, EU–NATO-kapcsolatok.

*Nagy Dénes András* a Nemzeti Kisebbségvédelmi Kezdeményezés irányelvi tanácsadója, az Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársa 2021-ig.

*Pató Viktória Lilla* a Nemzeti Közzolgálati Egyetem igazgatásszervező (BA) és nemzetközi közigazgatási tanulmányok szakirányon (MA) szerzett egyetemi diplomát 2012 és 2017 között, ami alatt az Erasmus-program keretein belül a Milánói Egyetem jogi karán is folytatott tanulmányokat, majd 2017-ben az NKE Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájában kezdte meg PhD-képzését a tudományirányítás kérdéseit kutatva. Egyetemi tanulmányai alatt több ízben szerzett szakmai tapasztalatot Magyarország Alkotmánybíróságán, az Országgyűlési Hivatalban és Magyarország Római Nagykövetségén.

2020-tól az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetben (EUSTRAT) az Európai Unió innovációs, digitalizációs és tudományfejlesztési szakterületeit vizsgálja.

## Új uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021–2030-as időszakra

Az oktatási miniszterek a február 19-i nem hivatalos virtuális találkozójukon megállapodtak szakpolitikai együttműködésük 2030-ig szóló stratégiai keretrendszeréről.

Az uniós tagállamok korábban 2020-ig bezárólag tűztek ki maguk elé közös oktatáspolitikai célokat.<sup>1</sup> Az együttműködés új, tíz évre szóló irányvonalairól<sup>2</sup> és elérendő eredményeiről február 19-én, egy informális ülésen egyeztek meg a politikusok. Kiindulópontként szolgált az európai oktatási térség sikeres megvalósítása 2025-re, valamennyi prioritás ennek létrehozását hivatott elősegíteni, és ezek összhangban állnak az Európai Bizottság által szükségesnek tartott lépésekkel<sup>3</sup> is. A miniszterek öt fő irányt szabtak a 2021 és 2030 közötti kooperációjuknak.

Az első a minőségi, befogadó és méltányos oktatás, illetve képzés megteremtése, amely hozzájárul a társadalmi egyenlőtlenségek mérséklődéséhez. Mindehhez további intézkedésekkel szükséges biztosítani a hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű vagy fogyatékkal élő fiatalok tanulásba való bekapcsolódását, fejleszteni kell a diákok alapképességeit, valamint javítani a nyelvoktatás minőségét. A korai iskolaelhagyók számának csökkentése érdekében olyan szemléletmód kialakítása indokolt, amely a tanulókat helyezi a középpontba.

Másodikként az élethosszig tartó tanulás és mobilitás lehetőségét teremtenék meg mindenki részére. Ennek érdekében a tagállamok megkönnyítenék az átjárhatóságot a különböző képzések között, egyszerűbbé tennék a tanuláshoz való visszatérést, bármely életkorról legyen is szó. Nagy hangsúlyt

<sup>1</sup> Európai Bizottság: *Európai szakpolitikai együttműködés („Oktatás és képzés 2020”)* (é. n.).

<sup>2</sup> Council of the European Union: *Draft Council Resolution on a Strategic Framework for European Cooperation in Education and Training towards the European Education Area and beyond* (2021. január 28.).

<sup>3</sup> Kalas Vivien: *Az európai oktatáspolitikai új irányvonalai*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2020. október 2.



helyeznének továbbá az átképzésre, amely a változó munkaerőpiaci követelményekhez való alkalmazkodást könnyítené meg az álláskeresők, munkavállalók számára. A politikusok a mobilitást nehezítő akadályok megszüntetését is szorgalmazzák, megkönnyítenék az adminisztrációs teendőket, a képesítések elismerését.

A harmadik prioritásuk a pedagógusok kompetenciáinak fejlesztése és a szakma vonzóbbá tétele. Ez utóbbi megvalósításához fontos az oktatók társadalmi és pénzügyi elismerése, amiben fontos szerepet töltene be az Európai Innovatív Tanítási Díj, amellyel a minőségi munkát ismernék el, és amelynek létrehozását a Bizottság az idei esztendőben tervezi. Az oktatók alapkészségei közé a digitális jártasságok szintén beleértendő, ezek elsajátítását már a pedagógusképzés során szükséges elkezdeniük. A tanárok folyamatos szakmai fejlődésére pedig lehetőséget kell biztosítani mind európai, mind nemzeti keretek között.

Az együttműködés szorosabbra fűzése a felsőoktatásban ugyancsak szerepel a tagországok hosszú távú tervei között. Kiváló alapot nyújt erre az Európai Egyetemek kezdeményezés, amely a részt vevő felsőoktatási intézmények nemzetközi versenyképességének növelése mellett, a tantervek összehangolása révén a hallgatók számára lehetővé teszi, hogy maguk dönthessék el, mikor, melyik egyetemen kívánnak tanulni, a képzés végén pedig egy európai diplomát szerezhetnek. Az európai egyetemek az Erasmus+ programban részt vevő nemzetek intézményeinek határon átvélt szövetségeit jelentik. Ez idáig 41 európai egyetemet választott ki<sup>4</sup> pályázat útján a Bizottság, amely összesen 279 felsőoktatási intézményt foglal magában, közülük 11 magyarországit. A miniszterek abban is egyetértettek, hogy az egyetemeknek úgynevezett „tudásterekké” kell válniuk, vagyis egy erősebb kapcsolat kiépítése indokolt a felsőoktatás és a kutatás szférája között. Legvégül a tagállamok az oktatáson keresztül hozzájárulnának ahhoz a más területeken is kitűzött digitális és zöld átalakuláshoz, amely a környezettudatos, fenntartható életmód kialakítását, illetve a digitalizációs folyamatokhoz való alkalmazkodást hivatott elősegíteni.

A politikusok a stratégiai irányvonalakon túl konkrét célkitűzéseket is megfogalmaztak 2030-ra – néhány esetben pedig 2025-re –, amelyeket közösen, uniós szinten kellene teljesíteniük, elérésükhöz pedig minden állam a saját lehetőségeinek megfelelően járul hozzá. A területek – és gyakran a számok

---

<sup>4</sup> Európai Bizottság: Az Európai Egyetemek kezdeményezés. Lásd: [https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative\\_hu](https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_hu)

is – nagy részben megegyeznek a korábbi, Oktatás és képzés 2020 nevű keretrendszerben foglaltakkal, annak referenciaértékeivel.

Az elképzelések szerint az évtized végére hároméves kor felett az iskola megkezdéséig a gyermekek minimum 96%-ának részesülnie kell kisgyermek-kori nevelésben. Ez az arány 1 százalékpontos emelést jelent a 2020-ra előirányzott számhoz képest. A 15 évesek között 15% alá csökkentenék azoknak a diákoknak az arányát, akik a PISA-felmérések szerint nem rendelkeznek megfelelő szintű képességekkel a matematika, a szövegértés és a természettudományok területén. A tagállamok ebben a kérdésben meghagyták a korábban kitűzött értéket. A korai iskolaelhagyók számának csökkentése ugyancsak szerepelt a 2020-ig szóló tervekben. Azokban, a 18–24 esztendőes fiatalok körében 10% alá igyekeztek azok arányát szorítani, akik alapfokú vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, tanulmányaikat pedig nem folytatták. Most a politikai döntéshozók e csoportnak még kisebb, a 9%-ot sem elérő részesedését jelölték meg elérendő célként. Szintén 2030-ra, a 25–34 évesek között legalább 45%-ot kellene kitennie a diplomával rendelkezők számának. Ezt megelőzően, az előző évtized végére a 40%-ot írták elő. Új elemként jelent meg a mostani dokumentumban a tagországok azon szándéka, amely szerint bő kilenc év múlva, a nyolcadik osztályos diákok több mint 85%-a rendelkezzen alap- vagy annál magasabb szintű digitális kompetenciával, amely abban az életkorban leginkább a számítógépes ismeretek megfelelő elsajátítását jelenti.

A miniszterek két területen 2025-re fogalmaztak meg referenciaértékeket. Az egyik a felnőttképzésben részt vevőkre vonatkozik, ami szintén szerepelt az előző tíz évre szóló uniós célok között. E szerint az évtized közepére a 25–64 éves korúak körében 47% vagy azt meghaladó legyen azon polgárok aránya, akik részesültek valamilyen további oktatásban, képzésben. Mindez rendkívül ambiciózus terv, ugyanis 2020-ra csupán 15%-ot határoztak meg, 2019-ben az uniós átlag mintegy 30%-kal volt alacsonyabb<sup>5</sup> annál, egyes nemzetek pedig még rosszabb mutatókkal rendelkeztek. A szakképzés jelenti a második területet, ahol a politikusok fejlődést szeretnének elérni 2025-re. Szándékaik szerint akkorra a felsőfokú szakképesítéssel rendelkező 25–34 esztendőes korosztály tagjainak több mint 60%-át azok tennék ki, akiknek tantervében kötelezően előírták a munkahelyi környezetben való tapasztalatszerzést.

---

<sup>5</sup> Kalas Vivien: *A tagállamok oktatási és képzési eredményei a 2020-as célok tükrében*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2020. november 25.

A tagállamok képviselői ez alkalommal a tanulmányi mobilitás lehetőségével élőkkal kapcsolatban, illetve az iskolarendszerekből frissen kikerült fiatalok munkaerőpiaci elhelyezkedésére vonatkozóan nem határoztak meg elérendő arányszámokat.

2021. február 23.

### ***Felhasznált irodalom***

- Council of the European Union: *Draft Council Resolution on a Strategic Framework for European Cooperation in Education and Training towards the European Education Area and beyond* (2021. január 28.). Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5541-2021-INIT/en/pdf>
- Európai Bizottság: *Európai szakpolitikai együttműködés („Oktatás és képzés 2020”)* (é. n.). Online: [https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework\\_hu](https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_hu)
- Kalas Vivien: *Az európai oktatáspolitikai új irányvonalai*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2020. október 2. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2020/10/02/az-europai-oktatapolitika-uj-iranyvonalai>
- Kalas Vivien: *A tagállamok oktatási és képzési eredményei a 2020-as célok tükrében*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2020. november 25. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2020/11/25/a-tagallamok-oktatasi-es-kepzesi-eredmenyei-a-2020-as-celok-tukreben>

Az Eustrat Műhelytanulmányok a Nemzeti Közszerolálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgalnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédság- és bővítéspolitika.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

---

The Eustrat Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.